

Libris

Respect pentru oameni și cărți

Alexandru Vlahuță

PORTILE DE FIER

ROMÂNIA PITOREASCĂ

PE DUNĂRE (de la Orșova la Sulina)

Porțile de Fier	3
Turnu-Severin	4
Corbul. Hinova	6
Ostrovul Mare. Ruini	8
La Calafat	8
Desa	10
Gura Jiului. Bechetul. Celeiul	11
Siliștioara	13
Islazul	14
Turnu-Măgurele	17
Zimnicea	19
Giurgiu. Călugărenii	20
Între țărmurile noastre	24
Podul de peste Dunăre	26
Brăila	28
Galații	30
Tulcea	33
Sulina	35

PE MAREA NEAGRĂ

Insula Șerpilor	38
Constanța	40

ÎN MUNȚII NOȘTRI

Pe Colibași	45
La umbră	48

Valea Motrului	50
Mănăstirea Tismana	52
Târgu-Jiu	56
Pe Valea Jiului	58
Pe Înălțimile Parângului	63
Pe coamna Mohorului	66
În Novaci	68
Mănăstirea și peștera Polovraci	71
În Vâlcea	74
Pe Cheia Bistriței	78
Râmnicu Vâlcei. Valea Oltului	80
La Căineni	87
Pe Argeș. Curtea de Argeș	88
Câmpulung	92
Rucăr. Dâmbovicioara	93
Târgoviștea. Ruinele	96
Pe Ialomița. De la Târgoviște la Petroșița	100
Prin Cheia Tătarului la Schitul Peștera	102
Pe Obârșia. La Omul. Pe Valea Cerbului	105
Pe Valea Prahovei: Predeal,	
Azuga, Bușteni, Sinaia	107
Câmpina. Valea Doftanei. Slănicul Prahovei	111
Valea Teleajenului	114
În munții Buzăului. Siriu	116
Meledic	118
Muntele Penteleu. Mănăstirea Găvanu	121
În Râmnicu Sărat	124
În Vrancea	127
În munții Bacăului	131
În munții Neamțului	135
În munții Sucevii	147
Pe plută de la Dorna la Piatra	150

VALEA PRUTULUI 161

ȚARA POPORULUI 167

Tipografia SHIK & ȘTEFAN SRL
Strada N. Drăgan nr. 10, sector 5, București

PORTILE DE FIER

Soarele scapătă spre asfințit. Crestele munților par aprinse. Încet, se desfac și s-aștern pe văi perdele de umbră.

Înainte noastră, pe luciul plumburiu al apei, se ivește-n curmeziș mai întâi o dungă, o coamă gălbuie și creață. Ne apropiem de pragul gherdapurilor¹. Dunărea începe să vâjâie mânioasă, – e un z bucium ș-un clocot de valuri dintr-un mal în altul. Peste-adâncimi se fac ochiuri mari, cari rotesc în loc. Ici apa se scufundă, bolborosind, ca suptă de gura unei vâltori, colo se umflă, se burdușește și urlă făcând clăbuci, bătându-se de stânci cari nu se văd.

Vaporul merge mai încet, mai cu pază. Patru oameni stau la roata de la cârmă; amândoi comandantii sunt pe punte, în picioare, cu ochii ațintiți înainte: trecem printre gherdapuri. Dunărea mugește mai tare. Cu ochii închiși, te-ai crede-ntr-un codru pe-o vijelie cumplită. Din fundul ei se-ntind, pe sub valuri, nenumărate brațe de piatră, gata s-apuce vasul și să-l farme-n bucăți la cea mai mică nebăgare de seamă. Aici, sub volbura asta de valuri, e încheietura Balcanilor cu Carpații. Peste

¹ Gherdap – loc stâncos și strâmt, întâlnit de cursul unei ape între doi munți.

Libris
Respect pentru memoria și țări

pumnii lor încleștați, Dunărea se aruncă furioasă, rupând cu zgomot cele din urmă stăvilare ce i se mai ridică-n cale. Și în vălmășagul acestei ciocniri de titani, fiecare

val pare că strigă, fiecare stâncă pare că se mișcă. Deodată apa lunecă de pe zăgazul colțuros și se întinde ca o pânză. Lupta, năprasnica luptă dintre cei doi uriași, cari de aci încolo au a purta străjile României, s-a încheiat. Munții, învinși, se dau la o parte. Zarea se deschide. Din stânga, de sub curmătura unui deal, vine râul Bahna să întâmpine, să salute sosirea marelui fluviu la pragul țării, cu al cărei pământ și destin se leagă pentru totdeauna. Din ce depărtări scoboară și cât a luptat Dunărea ca să străbată-ncoace! A trebuit să spintece munții, să-și sape albia în piatră de-a cîrmezișul Carpaților. A bătut, și „Porțile de Fier“ s-au deschis în fața puterii eterne a valurilor ei.

Acum vuietul contenește – biruitoare, apa s-așază între maluri, potolită, netedă ca o oglindă. Carpații își împing spre miazănoapte înălțimile învălitate în codru. Câteva stânci curioase își mai ridică, din desișul verde, capetele pleșuve, ca și cum ar vrea să mai privească o dată la potopul acesta călător, căruia nimic nu i-a putut sta împotrivă.

TURNU-SEVERIN

De la Vârciorova malurile se pleacă și se netezesc. Întinse ogoare de porumb înverzesc zariștea. Linia ferată tivește drept, ca un chenar regulat, marginea apei până la Turnu-Severin, care s-arată-n asfințitul soarelui

ca-ntr-un decor de teatru. Dunărea, lărgită, taie o curbă în țărmul românesc și-mpinge orașul pe-o înălțime acoperită de arbori, din desișul cărora ies la iveală, tot mai sus, tot mai mari, case albe-nvălitate cu olane roșii. Fumuri groase, negre clăbucesc din coșurile fabricilor. De departe s-aud bocănind în șantiere ciocanele de fier. Pe mal, la schelă¹, furnică mulțimea, ca la bălci.

E plin locul acesta de amintiri străvechi. Pe-aici au curs, acum optsprezece veacuri, legiunile romane, mearse-a răsădi un popor nou în câmpiile pustiite ale Daciei. Aici și-a întemeiat mai târziu Septimiu Sever straja răsariteană a împărăției lui, „Castrele Severiane“, din cari se mai văd și astăzi urme (Turnul lui Sever) în grădina publică a orașului, așezată deasupra portului, pe-o terasă-naltă, de unde se deschide una din cele mai frumoase priveliști pe Dunăre. Aici a fost odată capitala Olteniei, scaunul vestiților bani ai Severinului, a căror obârșie se pierde în adâncimea vremii, dincolo de descălecătoare. Săpăturile ce se fac prin împrejurimi descopăr ziduri antice, chipuri de piatră, scule și monede romane – răzlețe amintiri dintr-o lume de neasemănați viteji, cari-au adus ș-au împânzit în câmpiile Dunării lumina, graiul și falnica putere a celei mai mari și mai slăvite împărății din câte-au stat sub soare.

Ce urme de uriași au lăsat legionarii lui Traian pe unde-au trecut! Pașii lor se cunosc prin desfundăturile munților. Toate li s-au supus. Stâncile s-au dat la o parte și le-au făcut loc, apele s-au plecat speriate de umbra și zgomotul celor dintâi poduri ce le-au încălecat. Dunărea, însăși mareața și năprasnica Dunăre, s-a

¹ Schelă – port pe malul unui fluviu; debarcader.

îmblânzit și s-a dat învinsă în mâinile lor. Se văd și astăzi căpătăile podului care-a făcut nepieritor numele lui Apolodor din Damasc, ieșind din valuri, ca două brațe de gigant întinse spre cer.

Aici, pe pământul acesta, sfințit de jertfe mari și de prețioase amintiri, se ridică azi Turnu-Severin, unul din cele mai însemnate porturi ale României, oraș apusean, cu clădiri frumoase, cu școli mărețe, cu uliți largi și drepte – cetate întărită odinioară, apărată de-un șanț adânc pe care, la vreme de primejdie, îl umplea într-o clipală Dunărea, puind-o astfel subt o pavază de apă din toate părțile, strângând-o la sân, ca pe-un copil iubit, sub brațul ei ocrotitor.

Și ca și cum ar fi fost scris, ca orașul acesta, de care se leagă atâtea mari întâmplări, să-și mai însemne o dată numele în istoria neamului nostru, iată că tot aici, unde a descălecat acum optsprezece veacuri împăratul Traian, pune întâiul pas pe pământul țării românești tânărul prinț Carol I, chemat să ia în mâna lui ageră și norocoasă destinele acestui popor și – redeșteptând în el strămoșeasca vitejie și putere de muncă – să-l pregătească pentru o nouă fază de propășire și de glorie.

CORBUL. HINOVA

Vaporul spintecă netezișul apei, aurit de cele din urmă raze ale soarelui. Îndărăt, orașul se pleacă, se confundă-n valuri. Departe, spre miazănoapte și apus, munții, într-un nor de pulbere albastră, își ondulează coama pe poalele rubinii ale cerului. Malurile ies din apă

Libris
Respect pentru oameni și cărți

într-o înclinare dulce, desfășurând lanuri de grâu în limpezișul zărilor. Peste toate-o moliciune, o pace dumnezeiască se lasă de sus.

Un deal din Serbia se culcă drept în calea Dunării. Ea, liniștită, cotește pe la capul dealului, bate-o bucată bună spre răsărit și se-ndoaie-n formă de potcoavă în țărnul românesc. În fundul acestei potcoave e Ostrovul Corbului, în care un război între ruși și turci, spun localnicii, ar fi lăsat corbilor de mâncare leșuri pentru trei ani de zile.

*

Un chiot lung sparge tăcerea amurgului. Pe malul stâng, căsuțe albe se ivesc dintre copaci. Turme de vite se scoboară la adăpat. În fața pichetului Hinova, grănicerul nostru, cu arma la umăr, pare o statuie de bronz. Livezile satului se oglindesc în valuri. Cumpăna unei fântâni se pleacă și se înalță ca un cocostârc care bea apă. Orizontul se deschide, se lărgeste din ce în ce. Ochiul străbate adânc în plaiurile țării, pe lângă dunga fumurie trasă de „Valul lui Traian“, care, pornind din coasta Hinovii și tăind spre răsărit dealul Stârminii și viile Oreviții, se-nfundă, dincolo de Padina, în inima Olteniei. Soarele-a asfințit. Aerul miroase a pământ ars, stropit de-o bură de ploaie. Drumuri albe se pleacă din sat, legând viața de pe pământ cu drumul mișcător al apei. Copacii, casele fug, se șterg ca niște năluci în urma noastră. Farmecul nopții se-ntinde ș-astâmpără toate zgomotele pământului. Malurile s-apropie, ca și cum ar vrea să-și șoptească ceva. Pe marmura vânat-a apei luna cerne o pulbere de argint. Toate parcă se pregătesc să treacă din lumea realității în lumea basmelor.

E noapte, – o noapte caldă, adâncă, liniștită. Nu se mai aude decât respiraarea puternică a mașinei și fâșâitul somnoros al apei. Luminile întârziate ale satelor clipesc, ca niște licurici, printre crengile copacilor. Trezem pe lângă Ostrovul Mare. În bătaia lunii, turla bisericii, satul, viile, pădurea, toate au înfățișarea fantastică a lucrurilor văzute-n vis.

Or fi știind oare pacinicii locuitori de pe acest ostrov din ce vremi de vitejie au rămas zidurile năruite, valurile de pământ și cele patru metereze din preajma satului? Or fi bănuind ei vrodată că, de pe monedele pe cari le găsec, când își sapă via sau ogorul, îi privește chipul unui împărat roman și că, sub vechile ruini, pe cari-și întind năvoadele la soare, dorm atâtea scumpe amintiri din istoria neamului lor?

De la Severin până dincolo de Galați, mai toate satele și orașele noastre de pe malul Dunării sunt ridicate pe ruini de acestea sfinte – ziduri surpate și mormane de moloz – rămase de pe urma întinsei și glorioasei împărății, ai cărei legionari au vânzolit limanurile mărilor ș-ascunzătorile munților, zguduind pământul sub tropotul cailor lor. Țăranii dunăreni -plugari, pescari, împletitori de rogojini – își întăresc temeliiile caselor cu cărămizi scoase din vechile zidiri romane [...].

LA CALAFAT.

Din vale de Gruia, în dreptul satului Pristolu, o lamă sclipitoare de oțel se-implântă-n malul drept. E râul